

13/6/84

EL LLENGUATGE

De tornada

Les construccions anomenades de participi absolut són ben conegudes: solen consistir en l'ús de les formes de participi passat com a equivalents de tota una oració, de valor temporal, i col·locades al principi del discurs. En els poemes en prosa de J.V. Foix, trobem nombrosos exemples d'aquestes construccions: *Enllesits, esborren colors i dibuix i escaten la taula... Sortits del Cap de la Vila, hem abocat un gruix espès de serradures carrer de Mar avall. Aplegats als baixos del Casal de la Vila, l'Orri, que és el cap dels alguzirs...* En l'exemple següent, el participi absolut té un valor més aviat modal, o potser causal, que no pas temporal: *Enyorat, me'n torno a peu i sol pels molins de l'alou d'En Jordà.*

No sembla que l'ús del participi absolut comporti cap limitació, encara que se sol considerar més aviat propi de la llengua literària. Però si per llengua literària entenem la que rebutja certes solucions de la llengua espontània i, amb criteris afins per la cultura i la reflexió, fa una tria o selecció de totes les solucions i de totes les formes d'expressió que el conjunt general de la llengua for-

neix, és evident que en el conreu d'aquesta llengua literària caldrà no oblidar les construccions que, en tal o tal altre cas, poden concórrer amb la del participi absolut. En casos generals, cal esmentar especialment l'ús del gerundi compost i la dels grups formats pel participi precedit de *una vegada, un cop*, etc. Alguns d'aquests gerundis, com *havent dinat, havent sopat*, etc., han esdevingut autèntiques expressions adverbials, que es pot dir que ens priven gairebé l'ús absolut dels participis *dinat, sopat*, etc. Qui diria, efectivament, *Sopats, ens vam posar a jugar a cartes*, dient-se usualment, o podent-se dir, *Havent sopat, ens vam posar a jugar a cartes?* Anàlogament, *Un cop decidit, no es va torbar gens* sembla preferible a *Decidit, no es va torbar gens*.

Un verb que seria lògic que originés molts casos de la construcció del participi absolut, a causa del seu significat, és el verb *tornar*: ens convé, sovint, efectivament, de dir el que hem fet o farem un cop hem tornat a tal o tal altre lloc. Tanmateix, no diríem pas *Tornat a casa, vaig engregar la televisió*, perquè disposem de la locució *de tornada*. És la que usa sistemàticament Foix en les proses abans esmentades. *I, de tornada a l'alberg, hem estriput els gravats. De tornada de la lliça.*

Albert Jané